

NAŠA MOČ

GLASILO
SLOVENSKEGA
DELAVSTVA--

Izhaja vsak
: petek. :

Uredništvo in
upravnništvo v
Kopitarjevih
ulicah št. 6.

Naročnina znaša:
celoletna . . K 3.—
pololetna . . „ 1-50
četrtnoletna . . „ 0-75
Posam. štev. „ 0-10

Štev. 24. V LJUBLJANI, dné 14. maja 1909. Leto IV.

vsako leto, jo niti povišane vožne cene niso rešile.

Na državni železnici so veljavne zdaj sledeče vožne cene za osebo in kilometer:

	III. razred	II. razred	I. razred
1 do 150 km	2-80 K	5-04 K	8-04 K
151 do 300 km	2-576 K	4-816 K	8-176 K
301 do 600 km	2-24 K	4-48 K	7-84 K
nad 600 km	1-792 K	4-032 K	7-392 K

Železniško ministrstvo pa namerava uvesti sledeče povišane vožne cene:

	III. razred	II. razred	I. razred
od 1 do 400 km	3-3 K	5-50 K	8-8 K
od 401 do 600 km	2-8 K	5-00 K	8-3 K
nad 600 km	2-3 K	5-00 K	8-3 K

Za brzovlake se bi doplačalo toliko, kolikor se doplača zdaj.

Ne glede na to, da sploh povišanje ni umestno, pa prav odločno protestiramo, naj bi zopet predvsem delavstvo največ trpelo pri zvižanju vožnih cen. Saj namerava železniško ministrstvo pritisniti najbolj III. razred, v katerem se vozijo revnejši sloji. Z veliko ljubeznijo pa skrbimo, da bi preveče ne plačali tisti, ki se, ko se vozijo, valjajo po blazinah II. in I. razreda.

Za zdaj le opozarjamo naše delavske organizacije na nevarnost, ki zopet grozi delavčevemu žepu. Z vprašanjem o povišanju vožnih cen se bomo še pečali, v kolikor nam bo to dopuščal omejen prostor našega lista.

Po političkih in nepolitičkih shodih naj naše delavstvo protestira zaradi nameravanega povišanja vožnih cen, osobito pa, ker se hoče ravno III. razred najbolj izkoristiti! Nastopi naj se hitro, ker namerava železniško ministrstvo nove cene uvesti 1. januarja 1910. —k—

Tobačno delavstvo.

Dne 11. t. m. je bil v Otakringu na Dunaju shod tobačnih delavcev zaradi delavskih stanovanj. Govoril je Ulreich, Gostinčar in soc. dem. Paterman. Shod se je izrekel, da se z vso

močjo dela na to, da tobačna režija začne resno z zidanjem delavskih stanovanj.

V pojasnilo dam onemu dopisniku »Tobačnega delavca« ki ne ve, kako se pišem, zakaj so predlanskim dobro vedeli rdeči gospodje pri volitvah v bolniški odbor, kako se pišem, da so me vrgli iz odbora zaradi ene same črke. Prav vesel me, če bodo dali tak odgovor, kakršnega še sam ne pričakujem, kakor je pisal zadnji »Tobačni delavec«. Le na dan z odgovorom. Zakaj se pa nobeden ne upa priti k meni na odgovor, da bi se natančno informirala o tistem lažnjivem dopisu, ki ga je pisal predzadnji »Tobačni delavec« o meni — Savenc Josip.

Drug veter je menda zapihljal v glav. direkciji tobačne režije. Bojazen, da se z drugo osebo na čelu generalne tobačne režije spremene tudi razmere v škodo delavstvu, je bila menda upravičena. Govori se, da se je izrazil novi generalni ravnatelj, ki je še nedavno nastopil svojo službo, da ne bo toliko poslušal delavskih zahtev, kakor njegov prednik, gospod pl. Kempf. Mi sicer temu nič radi ne verjamemo in upamo, da je to le prazno besedičenje. Vendar pa sedanji dogodki utrijujejo našo bojazen. Dejstvo je, da je gospod generalni ravnatelj zelo pod vplivom industrijev in da se zahtevam industrijev bolj klanja, kot zahtevam delavstva, to nam krepi in viša našo bojazen. Industriji so namreč pred dvema letoma zahtevali, naj se delavstvu v tobačnih tovarnah ne izboljšujejo več plač in tudi drugih ugodnosti naj se jim ne daje, predno se ni vprašalo industrije za svet. In zdaj, ko se deluje za prost sobotni popoldan, je gospod generalni ravnatelj izjavil poslancu Fuchsu, da bo to težko šlo, ker temu nasprotujejo industriji. Torej industriji vplivajo na glavnega ravnatelja, kar se je pričakovalo že vnaprej. Stvar delavstva je zdaj, da popolni svojo organizacijo in tako ustvari protiutež proti vplivu industrijev. Tobačna režija pa je pričela postopati proti delavstvu sedaj tako, da si tega tudi iz že zgoraj navedenih dejstev ne moremo razlagati. Tobačno delavstvo v Lincu je ponudbo tobačne

Listnica upravnništva. One p. n. naročnike, kateri še niso poravnali naročnine za tekoče leto 1909., uljudno prosimo, da isto takoj store.

Podraženje vožnje na državni železnici.

Naše avstrijske železnice so znane, da so grozno drage in pa počasne. V primeri s cenami drugod moramo pri nas veliko dražje plačevati bodisi tovarno, bodisi osebno vožnjo. Resnica je sicer, da stanejo naše železniške gradbe jako velike svote, ker so zgrajene po goratih krajih. Predori, mostovi in druge naprave stanejo veliko. Takih izdatkov kakor pri nas, za železnice osobito po ravnih krajih ne poznajo drugod.

Železnice tožijo o vednih izgubah. Na to pa ne delajo, da bi povečali naglico vožnje, kakor tudi ne na to, da bi delali z nizkimi vožnimi cenami. Vodijo naše železnice birokrati. Znano pa je, da birokracija okoščeni in da ni sposobna, da ustvari kaj velikega, kar bi bilo ljudstvu v korist.

Zdaj se bavi železniško ministrstvo s povišanjem vožnih cen po državnih železnicah. Sicer je zvišala lani južna železnica vožne cene, a iz groznega primanjkljaja, ki ga izkazuje

Spoštuj starše!

Izvirna povest.

(Dalje.)

Ko so Hren in beriči mladeniča k gosposki odvedli, se Rešek obrne proti zbrani množici ljudi ter reče zaničljivim glasom: »Kakoršen gospod, ravno tak pa tudi sluga. Gospodar je menda že pozabil, kako se mu je nekdaj godilo in ne misli na to, da bo moral enkrat pred sodnjim stolom božjim odgovor dati čez to, kako je svoje premoženje pridobil in uboge ljudi javno govoriti, pa saj je obče znano, da se marsikaj zgodi, kar se pred gosposko ne more dokazati, kar si pa vendar že vrabci na strehah pripovedujejo. Sploh se govori, da je Hren pred nekaj leti iz Hrvaškega v Ljubljano priromal. Vse svoje premoženje imel je neki v strgani, umazani ruti zavito. Z marsikako rečjo se je ukvarjal, pa nič mu ni šlo po sreči. Slednjič je prišel v službo k nekemu mlademu, zapravljivemu mestjanu; in pri tem si je toliko prislužil, da je jel kupčevati. Posojeval je denar na visoke obresti in si tako veliko premoženje pridobil. Ko je gospodar te hiše umrl, kupil jo je od njegovih dedičev za majhen denar. Pri poprejšnjem gospodarju se je najem-

ščine prav malo plačevalo, zakaj, bil je dober mož in je rad ubogim pomagal. Ko je pa Hren hišo v roke dobil, se je naglo vse spremenilo. Poprej je stanoval Leopold z njegovo materjo v lepi, svetli stanici; soba, kjer sedaj prebivata, bila je poprej drvarnica.

Vi vsi, dragi moji, dobro poznate priljudnega in poštenega sina, znana vam je tudi revščina in nesreča te družine. Mi smo sicer vsi ubogi; pa vendar smo borni ljudje vedno bolj radodarni, nego so bogatini. Podpirajmo torej, kolikor moremo pošteno družinico, kajti dobrot, katero jima bomo storili, bo enkrat, v dan sodbe, tisočero poplačana!

To rekši, izprazne svojo mošnjico v predpasnik. Radostno tudi drugi navzoči pokladajo svoja darila v roke radodarnega Reška. Slednji prešteje denar in zneslo je vse skupaj šest goldinarjev in šestintrideset novcev. »S tem denarjem,« nadaljuje Rešek, »hočem iti k sodniji in plačati dolg poštene družine, če pa ne bo zadostovalo, pobiral bom vsako soboto med vami. Vsakter bo rad in z veseljem položil svoj dar na oltar bratovske ljubezni, da oprostimo prej ko mogoče, blagega Leopolda.« Potem se poda k gosposki. V dvorano stopivši, čuje, kako Hren zahteva od sodnika, da naj se mu najemščina plača ali naj se pa imetje zadolžene družine po javni dražbi proda. Sodnik

Hrena resno in ostro zavrne, rekoč: »Izročite meni vašo pritožbo, ako je zatoženec v resnici hudoben kakor vi pravite, ga bom ostro kaznoval; ako je pa vaše govorjenje lažljivo, pripišite sami sebi, kajti po postavi vas bo ostra kazen zadela. Potem ukaže pripeljati Leopolda. Revež ni vedel, kam bi pogledal, sramota radi takega ravnanja mu je lice rudila. Sodnik ga prijazno vpraša, če more najemščino plačati? Leopold žalostno povese oči in z glavo odkima.

Sedaj pa pristopi naš Rešek in pravi s trepečim glasom: »Ne zamerite, gospod sodnik, da se predrznem za zatoženca govoriti. Dobri ljudje so zložili toliko denarja, da se morda dolg uboge družine poplača, tukaj je za sedaj šest goldinarjev in šestintrideset novcev, ako pa morebiti še kaj manjka, sem za ostali dolg jaz porok.«

»Pač lep porok to, taki pritepenec,« godrnja Hren, »danes ima še delo, jutri bo pa že morda po hišah kruha prosil, takega poroka jaz ne pripoznavam. Zahtevam, da se mladi hudobnež radi surovega obnašanja kaznuje, meni pa najemščina plača, kajti tudi jaz moram davek plačevati!«

»Jaz pa mislim,« odgovori sodnik, »da boljšega in bolj poštenega poroka ni treba iskati, nego je Rešek, zakaj, obče je znan kot priden

režije odklonilo v preteklem letu, kjer daje režija delavstvu prost sobotni popoldan, ako delavstvo te popoldan skozi cel teden po več ur dela na dan, doprinese. Sedaj pa je bilo nenadoma še eno glasovanje. Znamenito pri tem je to, kako se je glasovalo. Ljudje so bili naravnost preslepljeni in goljufani. Uradniki so tekali okoli in nagovarjali ljudi, naj doprinašajo sobotni popoldan in naj glasujejo z »da«. Listki so bili že napisani od vodstva tovarne z »da«. Marsikje pa v tovarni je bilo le glasovanje z vzdiganjem rok. Volivni listki niso bili nič štemplani in že čez pet minut po izročitvi pobrani. Delavca ni bilo nobenega v skrutinju in uradniki so delali z listki, kar so hoteli. A delavstvo se je hitro zavedlo krivice, ki mu jo pripravljajo prijatelji kapitalističnih industrijcev. Še isti večer se je zbralo na shodu 900 tobačnih delavcev, ki so odločno protestirali proti takemu početju tovarniškega vodstva. Odločno je delavstvo protestiralo proti temu, da bi moralo čez teden doprinese ure za prost sobotni popoldan. Delavstvo pa ostaja trdno in neomajno pri zahtevi, da hoče imeti prost sobotni popoldan. Kdo je temu kriv? Ako je ravnatelj tovarne v Lincu napravil to na svojo roko, potem je generalno vodstvo dolžno, da takega človeka odstrani. Ali pa se je morda to zgodilo na ukaz generalne direktije? Generalna direktija dobro ve, da je vse delavstvo edino glede na zahtevo prostega sobotnega popoldne. Toda ta prost popoldan ne sme biti muka delavstvu za druge delavske dni, da bi moralo delavstvo ta popoldan notri prinašati. Če bi se to doprinašanje zahtevalo, potem tobačnemu delavstvu s tem ni prav nič pomagano. Drugič pa podaljšanje delavnega časa skozi pet dni v tednu skoro ni izvedljivo, ker delavstvo stanuje daleč proč od tovarne. Naša zahteva je: prost sobotni popoldan brez nadomestila. Sredstvo za to pa je: Izpopolnitev naše organizacije. Zato vsi v organizacijo!

Med brati in sestrami.

D. M. v Polju. Da nekaterim osebam zamašim njihova široka lažnjiva usta, naj zaznamujem nekaj števil, katere bodo izkazale, da naše konsumno društvo vrlo dobro napreduje. Mimogrede opomnim, da se je revizor »Zadružne zveze« prav zadovoljivo izrazil o stanju in gospodarstvu konsumnega društva. Edino kar ni bilo posebno v korist konsumnemu društvu, je bil previsoki kredit zadružnikom, ki se je pa že do gotove vsote omejil. Denarni promet meseca aprila je znašal 9024 K 94 v.; če se torej navedena vsota množi z 12, dobimo 108.299 kron 28 v. Ako bi torej promet bil celo leto enak, bi imeli ob zaključku letne bilance 8204 krone 88 v. več prometa kot lansko leto. Toliko v pojasnilo onim gobezdavam ljudem. — Naši somišljeniki in zadružniki se prosijo, da se zadovoljijo še ta mesec s kratkim izkazom. Do junija sestavimo natančneje podrobno poročilo. Širile so se tudi zlobne govore o nekem našem odborniku. Zadružniki, bodite prepričani, da bo nadzorstvo pazilo na vsako najmanjšo nerednost in takoj opozorilo ali odstranilo takega odbornika. Ako ena oseba odstopi, pri tem društvo nikakor ne trpi.

Vevče. Tukajšnje krščansko-socialno delavstvo napravi v nedeljo, dne 23. t. m. izlet na Šmarno goro. Ob 10. uri dopoldne bo daroval na Šmarni gori sv. mašo preč. g. Miller, župnik

in pošten delavec. Že mnogo let dela pri enem in istem gospodarju, vse ga spoštuje in čišla.

»Kaj meni to mar,« odgovori Hren, »jaz zahtevam pravico, in ako je tukaj ne najdem, pojdem drugam!«

»No, no!« oglasi se Rešek, »če vam moja moška beseda ne zadostuje, tukaj imate uro in prstan!« Rekši izvleče iz žepa veliko srebrno uro, sname prstan z roke in položi oboje pred sodnika na mizo. »Tukaj-le so dragi spomeniki mojega pokojnega očeta, spravite ju, in ako jih v štirinajstih dnevih ne rešim, naj vam ostanejo mesto denarja!«

»Jaz ne maram za take reči,« odgovarja Hren, »svoj denar hočem imeti, vse drugo me nič ne briga!«

»Kaj, tega nočete vzeti, in vendar pravijo dobri ljudje, da ste se in da se še sedaj kaj radi s takimi igračami pečate.«

»Sem mar zato sem prišel,« zareži Hren, »da bi me tak fantalin žalil?« Sodnik jima zapove mirovati in skuša hudobnega Hrena omečiti, pa vse njegov trud je bil zaman.

Ravno je mislil sodnik sodbo skleniti, kar se odpro duri in v sobo stopi gospod Kozak. Rešekov mojster.

(Dalje prihodnjič.)

pri D. M. v Polju. Ob tej priliki je želeli, da se tega izleta v obilnem številu udeleži sorodno delavstvo iz Goričan in Medvod. Po službi božji se skupni odbor snide na Šmarni gori v posvetovanje. — Somišljeniki in prijatelji, pohitite v krogu svojih družin dne 20. t. m. vsi na Šmarno goro, da se skupno posvetujemo za nadaljnje korake in cilje naših želja! Na vesele svidenje!

Vevče. Dne 23. junija priredi »Strokovno društvo« veliko vrtno veselico v prostorih in na vrtu g. župana Dimnika pri D. M. v Polju. Pričetek točno ob 4. uri popoldne. Spored: godba, srečolov, prosta zabava. V mraku zažiganje unetalnega ognja. Vstopnina 20 vin. za osebo. Gostje z društvenimi znaki so vstopnine prosti. V slučaju slabega vremena se vrši veselica nedeljo pozneje.

Naši shodi na Gorenjskem. V nedeljo, dne 9. maja sta se vršila dva sijajna shoda »Gorenjskega krščansko-socialnega delavskega političnega društva«. — V Kamni gorici se je vršil v zadružnem skladišču ob 10. uri dopoldne obilno obiskan shod. Prvi govornik je bil dežel. poslanec g. župnik Janez Piber. Razložil nam je delovanje državnega zbora. Razložil nam je tudi program in delo S. L. S. glede na obrtnika in delavca. S. L. S. zahteva, da pride delavec v vse javne zastope, da dobimo nov občinski volivni red, po katerem naj bi imel tudi tisti delavec volivno pravico, ki ne plačuje direktnih davkov. Pojasnil nam je tudi, kako veleindustrija izpodriva mali obrt. Kako žalostne so razmere na Savi in v Trzinu, kjer ima prvo in zadnjo besedo kapital. Kolikor ima delavec še svobode, se ima zahvaliti vztrajni krščansko-socialni organizaciji. Povdarjal je posebno, kako koristno bi bilo, da se skoro ustanovi v Ljubljani zavod, kateri bi pospeševal obrtni poduk. — Govorili so nadalje g. dr. Lovro Pogačnik o starostnem zavarovanju; tovariš Mikel o politični organizaciji ter vzpodbujal navzoče za vstop v društvo. Shod je izrazil željo, da potisane vladni načrt o starostnem zavarovanju z nekaterimi izpremembami kmalu zakon. Z velikim navdušenjem je izrekel shod popolno zaupanje poslancem S. L. S. in se zahvalil g. poslancu župniku Pibru. — Popoldne ob 3. uri je bil shod v Kropi. Udeležba je bila nepričakovano velika. Tudi tukaj je govoril deželni poslanec župnik Piber in sicer o lokalni obrti, o zadružništvu, o deželnem in državnem zboru, o starostnem zavarovanju in o novi šolski postavi. Tovariš Mikel je govoril o novo ustanovljenem delavskem političnem društvu. Tudi tukajšnji shod je z navdušenjem izrekel zaupanje poslancem S. L. S. Shoda na obeh krajih je vodil društveni predsednik s Save, tovariš Franc Čebulj. To je bil pravi delavski dan za Kamno gorico in Kropo!

Sava. Klavern shod liberalnih dohtarjev. V nedeljo, 9. maja so zborovali liberalni dohtarji na Savi pri Ferjanu. Shod je bil sklican za tretjo uro, a žal da je bilo ob tej uri navzočih le nekaj rdečkarjev. Iz radovednosti, kako bo izgledal ta liberalni cirkus, se je udeležilo predstave tudi kakih deset naših somišljenikov. Šli smo tja, da vidimo, kako se bodo ljubkovali, prsa na prsa pritiskali in bratili naši sokoli z rdečkarji. Neki sokol je zložil pesmico, v kateri pravi, kako so pri volitvah skupaj marširali in kako da so sokoli verni pristaši rdeče organizacije. Evo vam zadnjo kitico:

Mi sokoli smo goreči,
na volišče zdaj korakamo,
bratje naši — sociji rudeči,
lahko se pobahajo:

»Stoji, stoji trdnjava rdeče - liberalna,
a boj se nas — armada klerikalna!«

No, pa imeli smo priliko opaziti, kako ti ljudje skup drže. Skoro ob četrti uri se prikaže liberalna garda v spremstvu vladnega komisarja, na čem ji generalštab, suhi možiček dohtar Vilfan, dohtar Oražen in pomarančar pa ljubitelj Nemk Ribnikar. Sprejemno deputacijo sta predstavljala Ante Kristan in Kocmur. Sklicatelj Špizer otvori komedijo in predlaga predsednikom Vilfana. Kristan hoče Ogrisa. Mi smo se menjavali ter zahtevali enkrat Ogrisa enkrat Vilfana, pa smejali se liberalcem in rdečkarjem, ko so se prepirali med seboj. Kristan se je jezil, ker je bilo navzočih preveč žensk, ki niso imele pravice glasovati za predsednika. Nato je nastopil dohtar Oražen, ki pa je govoril s tako tresočim glasom, kakor bi imel že pred seboj petardo zvezano z rdečo vrvico. Gotovo je mislil na svojo manšeto. Ribnikar se je pa spravil na ta rdeče. Ker prijateljstvo in zveza nista vedno jednaka, je čul trebušasti Tonček par tako gorkih, da je začel kar po mizi peslati. Vilfan je tudi Kocmurju nekaj na uho povedal. kar mu ni posebno ugajalo. Nato je dobil besedo Kristan, a njegovi nekdanji prijatelji so mu

žvižgali. Ker ni mogel dalje govoriti, začel jim je korenček strgati, češ, eno leto sem vas pa le za nos vodil. Ko je ta komedija minula, sta pa imela shod po paragrafu 3×0 profesor Pretnar in bivši občinski tajnik Humer pri Jelenu, da se pomenita, kako sta sklanjala skupaj socije in sokole. — Mislimo, da se sokoli ne bodo več tako radi bratili z rdečkarji, ker vedo, da res stoji trdnjava na Jesenicah, a na močnih okopih vztrajnega dela in kršč. demokratičnega duha pa močna armada kršč. soc. delavstva!

Sava. »Strokovno društvo delavcev na Savi priredi v nedeljo 16. t. m. na dvorišču konsuma veselico združeno s tombolo in godbo na pihala. Ob neugodnem vremenu v delavskem domu. Pričetek ob pol štirih popoldne. Čisti dobiček je namenjen bolnim članom. Delavci, prijatelji, somišljeniki na Jesenicah, Savi in Javorniku prihitite na veselico.

Strokovno in podporno društvo trgovskih in podjetniških uslužbencev, ima v nedeljo, dne 16. majnika ob deveti uri dopoldne društveno sv. mašo na Rožniku, na kar se opozarjajo vsi člani in prijatelji društva.

Naše »Prvo ljubljansko delavsko konsumno društvo,« sklenilo je na zadnjem občnem zboru, napraviti na Glincah pri Ljubljani svojo prodajalno. V uresničenje tega sklepa, kupilo je društveno vodstvo hišo št. 214 od g. Valentina Batelinija za 25.200 K. — Prodajalna bo otvorena prejkone meseca avgusta. Treba bo le male poprave, da se prirede stanovanja v pritličju za prodajalno. Hiša je lansko leto dozidana, enonadstropna in ima devet stanovanj. Dvoje stanovanj v pritličju rabilo bode društvo za se, drugih sedem pa oddajalo strankam. Sedaj je za oddati dvoje stanovanj, v prvem nadstropju. Somišljeniki ki na nje reflektujejo, naj se čimpreje oglasijo. Soc. demokrati na Viču so dosedaj ljudi slepili, češ, »saj Vas samo za nos vlečejo«, nikdar ne bodo prišli na Vič. No sedaj menda tega ne bodo več trdili, kajti to je pač odločen korak, ki dokazuje, da je odboru našega ljubljanskega konsumnega društva resna volja, svojo namero uresničiti. Strah, ki vlada vsled tega med viškimi sociji in pa trgovci, je vsled tega nekoliko upravičen, ker se zavedajo, da dobe nevarnega in skušenega tekmeča.

Z Vrhnike. Dasiravno je tu v našem trgu videti več tovarniških dimnikov, poleg katerih se razun strojev giblje tudi večje število delavnih rok, je vendarle redko kedaj kako poročilo od nas v cenjenem našem glasilu. Zato sprejmite cenjeni gospod urednik par skromnih vrstic iz peresa žuljave roke priprostega tovarniškega delavca. Rad bi namreč povedal našim somišljenikom širom domovine, da tudi na Vrhniki naše delavske razmere niso take, kakor bi bilo želeli. Plača je sploh po tovarnah slaba, v primeri s splošno draginjo, katera pa še od dne do dne raste. Naravnost sramotno slabo so pa plačani delavci v velikih opekarnah, katere so pravkar po dolgi zimi zopet začele z delom. Moški delavci so plačani za svoje težko delo po 1 K 90 v na dan, le nekateri delavci ki imajo akordno plačo si z velikim naporom izsilijo nekoliko boljši zaslužek. Od delavskih žuljev obogateli liberalni podjetniki pa pritiskajo na katoliško prepričanje svojih delavcev, ter porabijo vsako malenkost v to, da sramotijo cerkvene naprave, naša društva in sploh vse, kar je poštenemu človeku svetega, čednostnega, vzvišenega. Neki liberalni mogočnej je celo prepovedal nekaterim svojim uslužbencem, da morajo odstopiti od našega vrlega telovadnega odseka, sicer jih odpusti iz službe. Razume se, da je pri tem nekoliko pozabavljal čez našo lepo se razvijajočo mladeniško organizacijo, toda, dotičnik naj bo prepričan, da naša mladeniška organizacija sloni na trdni in zdravi podlagi, ter bo šla za svojimi jasnimi cilji naprej, če se tudi vsi liberalci na glavo postavijo. — Trpke besede mi pa silijo po peresu na papir, ko mi je poročati o surovem postopanju podlih soc. demokratičnih duševnih rev, napram stanovskim tovarišem, kateri so še zmožni trezno razsojati in samostojno misliti ter imajo toliko samozvesti, da si upajo povedati nasprotniku v obraz, da si ne damo iztrgati krščanskih svojih načel po katerih so nas pošteni stariši vzgojili, katere so nam skrbne matere s solzami v očeh tako skrbno priporočale ko smo namerjali prve korake v svet, ne, teh načel ne zatajimo nikdar, naj pride karkoli hoče. Žal, da so nekateri delavci sicer dobri in pošteni, vendar toliko strahopetni, da se ustrašijo surovosti in zabavljanja rdečih lažiprosvitlencev tako, da jim vsaj na videz kimajo. Mi take strahopetneže samo pomilujemo. Smrdljivo umazane cunje v obliki soc. - demokratičnih časopisov in brošur, se z pristno židovsko nadležnostjo vsiljuje tudi takim, ki niti brati ne znajo. Koliko je pa vredno to gnojilo vedo tudi rdečkarji sami, kajti v večji družbi se je eden izmed njih izrazil ta-

ko-le: »Kaj bom dajal denar za »Naprej«, saj piše vedno eno in isto«. A kaj zato, debeli Tonček potrebuje težko prisluženih delavskih grošev ...

Idrija. Pri nas so soc. demokrati tudi letos praznovali 1. maj, da so se pokazali, koliko jih je še. Pričakovali smo, da jih bo letos dvakrat več kakor druga leta, ker so porabili vsa sredstva. Pa le pri starem se jih je sprevoda udeležilo in še med tistimi so bili nekateri nadelani, saj se je izrazil nek sodrug, da bi ga bilo drugače sram, ko bi ne bil malo »fajhten«, videli smo en par rdečih zastav, pa še nekaj izmed tistih niso hoteli razobesiti na svoje hiše, ampak so jih obesili na neko staro drobnico, kamor spadajo. Tudi Marksa so imeli na svojih znakih, tako smo opazili med drugim nekega rdečkarja, ki mu ni bilo dosti, da je imel Marksa na svojem znaku, ampak si ga je pustil tudi na hrbet pripopat, seveda bolj v veliki obliki; pa naj še kdo reče, da niso naši sodrugi dobro organizirani. Tudi nekaj našemljenih deklet je bilo pri sprevodu, radovedni smo, ako se bo prišla katera izmed teh zopet ponujat k našem gospodarskem društvu, češ, sprejmite me za prodajalko, kot se je že zgodilo, toda svoji k svojim. Mi se nismo ta dan podali na delo, pa ne morda na ljubo našim sodrugom. Prejšnja leta, ko smo se podali na delo 1. maja, so nekatere spodili domu, drugim so pa dali tako delo, kakor n. pr. so morali iti ta dan po vseh stranišjih in po kakšnih jarkih itd., marsikdo ni navajen na tako delo in si lahko nakopije kakšno bolezen, pa o tem bomo še spregovorili. No, pa mi se od teh ljudi niti razžaliti ne pustimo, mi pač dobro vemo, da je 1. maj le strankarska prireditve, ne pa splošen praznik, in s tem hočejo le pokazati, koliko backov še vlečejo za nos in to prav hudo.

Idrija. Pri nas smo še vedno v slabih razmerah, akoravno soc. demokrati vedno vpijejo, da odkar so organizirani, da je vse na boljšem. Torej za danes naj navedemo samo en slučaj: Pri Antoni rovu ali v gorenji jami so nekateri delavci prav škandalozno plačani, da se je res za čuditi, kako more delavec shajati pri tako »sijajni« plači. Fantje, ki so stari 18 do 20 let, ki delajo cel mesec v vedni vročini in škodljivem prahu, zaslužijo povprečno od 1 K do 1 K 10 v, in povrh tega pa draginja, ki je dan na dan večja. Saj že ni mogoče, da bi se človek pošteno preživel. Pri drugih oddelkih našega rudnika se jih še ne plačuje tako škandalozno, kakor ravno v gornji jami. Kaj je temu vzrok, o temu bomo še govorili. Želeti bi bilo, da bi tudi naši gospodje malo preračunali, kako se lahko shaja z 1 K na dan. Gotovo moramo mi delavci znati bolje računati, kakor pa naši gospodje, ker moram ovsak vinar dvakrat obrniti, preden ga damo za najpotrebnejše stvari, in še zato primanjkuje. Ali je sploh še kakšna pomoč za nas? Gotovo. Mi vemo dobro, da soc. demokratje nam ne morejo dati obljubljenih nebes, posebnosti zdaj nimajo časa, ker je njih glavna stvar boj proti klerikalizmu. To je še vedno stara pesem, ki so jo podedovali od naši zmrznjenih liberalcev. Saj so zadovoljni, da le Ante Kristana slišijo. Kaj pa akordne plače, ki so skrajno slabe, kaj zaslužek če je prav slab, da mi le za geruš kaj ostane, pa sem dober. Ali Kristana, ki sem ga vnedeljo slišal, kako je po klerikalcih udrihal, to je pa vendar fletno, saj se mi bolj dopade, kakor da bi kdo dal en petak, zakaj Kristan ta jih zna. — Tako in enako klepetanje naših sodrugov lahko slišiš bodisi kjerkoli. Kaj ne, da je to smešno za naše delavske prijatelje, ki mislijo, da bodo nas s tem osrečili. Ali res mislijo, da nas bodo s tem privedli na boljše stališče, če bodo vedno le staro pesem peli, no, človek mora imeti res Jobovo potrpežljivost, saj se nam zdi, da bomo s tem še na slabšem, ako nam bodo pridigali le staro pesem, ki se nam zdi, kakor bi slišali pravljico iz tisoč in ena noč. Pa pomoč se še lahko dobi. Vsi pošteni delavci, ki trezno mislite, pristopite k strokovni organizaciji in berite radi »Našo Moč«. Zadnji čas je, da se še bolj tesno sklenemo v krogu naše organizacije. Zatorej, idrijski delavec spametuj se! Poglej, da ta rdeča stranka, v katero si zabredel, morda ne po lastni krivdi, je dobra le za rdeče voditelje, ki so pa sami tudi le hlapci, in sicer le hlapci največjih oderuhov, pod katerimi ječi v prvi vrsti delavstvo in to so sami krivonosni judi. Torej delavec odloči se in delaj!

Trst. Kako se nam služkinjam godi. Dovolite tudi meni mal prostorček v Vašem cenjenem listu, da tudi jaz izrazim svoje mnenje. Zelele bi, da bi nam za vsak teden dovolili v njem en predalček, v katerem bi se me medsebojno podpirale in pogovorile o naših težnjah. Dosedaj se nam je zdelo, da življenje nas služkinj mora tako biti in da ni nobene pomoči, da bi se izboljšalo. Izprevidele smo pa v člankih

»poselsko - socialnega vprašanja«, ki jih piše služkinja, da temu ni tako, da bi se dalo veliko pomagati, ako bi se organizirale. Torej dekleta, pogumno in odločno naprej, gotovo bomo dosegle boljši red za služkinje, da se ne bo delalo z nami kakor s sužnji, kar se dogaja premnokrat. Ako pogledamo že spalnico služkinje, videli bomo bolj podobne shrambi za staro šaro, ako že ni, kakor za počitek človeškemu bitju popolno brez okna, zraka in svetlobe. Ravno v velikih mestih kakor je Trst zidajo lepe gradove, uboga služkinja dobi le zaduhli kotiček, večkrat tudi tega ne. V kopalni sobi mora spati tam kjer je vse mokro in vlažno od sopare, potem ko delo od jutra pozno v noč, naj gre počivat teh malo ur v tako nezdravo sobo, kaor je kopalna. Res, da služkinjo sunejo, kamor je mogoče. Neki gospod, ki je posestnik šestih hiš, služkinja ima pa stanovanje, katero je brez stropa in ker je opeka na več krajih poškodovana, je tako izpostavljena cele noči vremenskim neizodam, kolikokrat dežuje nanjo, ali pa da ji tržiška burja cele noči kosti pretresa. Ali ni to pravo suženstvo? Sužnike so včasih, ko so cel dan delali, zvečer spravili v spalnice, kamor še domačega psa ne bi hoteli zapreti, ubogi posel mora pa vse molče prenesti.

Dunaj. V državnem zboru je sedaj jako živahno. Bosenski odsek vzbuja pozornost, kakršne ni bilo že dolgo v naši državi. Osobito pa govor dr. Kreka, kateri je vzbudil mnogo zanimanja za bosensko vprašanje giede na agrarno banko.

Proračunski odsek zdaj tudi pridno dela, ker hoče rešiti proračun za tekoče leto. Rešil je do sedaj proračun delavskega in domobranskega ministrstva. V razpravi delavskega ministrstva je poslanec Gostinčar stavil več predlogov in zahteval, da se vpoštevajo.

1. Podržavi naj se cesta iz Logatca v Idrijo.

2. Vlada naj prične s preiskavo notranjskega vodovja.

3. Izbolišajo naj se plače ljudskošolskih učiteljev v Idriji.

4. Urede naj se plače in službene razmere paznikov v Idriji.

5. Zvišajo naj se provizije starim provizijonistom v Idriji.

6. Delavcem v cinkarni v Celju naj se prizna naslov »c. kr. delavci«.

Priporočal je pospeševanje obrti na Kranjskem, kakor tudi pospeševanje zidanja cest in uravnava voda.

Dr. Žitnik je zahteval, da se ustanovi obrtna šola za rokodelce in je vložil tozadevni predlog. Navedenim predlogom je odsek pritrdil. Zbornica razpravlja sedaj o razmerah pridelovalcev repe na Češkem.

Žensko socialno vprašanje.

Da ne boste mislili, da morda stvari starega veka premeljavamo, evo Vam najnovejših dokazov. Neka gospodinja je imela v sobi v neki omari 240 K prihranjenega denarja. Dekle ki je pozneje obleko snažila, prinesla je isto v sobo, jo odložila in šla takoj ven. Gospa ki je šla pozneje v sobo, pregleda denar in pravi, da ji manjka 20 kron, katere je gotovo dekle vzelo. Ista se je seveda opravičevala, a zaman, odslovljena je bila iz službe, pri plači ji je bilo tistih 20 K odtrganih in poselsko knjižico je gospa oddala na policijo. Služkinjo, ki je morala pozneje iti tja po knjižico, so zaprli brez vsakega zaslišanja, čez tri dni so jo šele izpustili. Dasi je od istega časa že nekaj mesecv preteklo, vender dekle vsled bolezni, ki jo je takrat radi žalosti, bojazni in sramote dobila, še sedaj ne more v službo. — V drugem slučaju, ki se je vršil nekoliko pozneje, pripoveduje neko dekle, da je imela v žepu neke obleke 40 K prihranjenega denarja, ona je dobro vedela, da nikamor ni šla, da tudi noben tuj človek v hišo ni prišel, a vendar ji je zmanjkalo deset kron, zato je hotela, da je kdo izmed domačih izmaknil njene kronce in sicer zato, ker so bolj revni. Seveda, to ni bilo domačim všeč, zato so ji zabičali, ako ne molči, da jo dajo zapreti. Dekle, ki je sicer poznana kot poštena in zanesljiva oseba, je raje odjenjala, kakor pa da bi sitnosti imela, saj je že itak vedela, kar je vobče znano, da v Trstu ni nikake pravice za služkinje, zapirajo jih brez zaslišanja, gospodar pa če se kaj za krivega spozna, opere se za hrbtom s par kroncami. — Tretji slučaj, ki se je vršil ravno letošnje velikonočne dni, je ta: ena mačka je na vrtu igraje se s cveticami, eni-roži vrh odlomila, gospa je takoj svojo služkinjo obdolžila tega čina, ter zahtevala od nje deset kron odškodnine. Dekle se je temu protivilo in ugovarjalo toliko časa, da je moglo takoj zapustiti službo. Komaj je službo zapustila, je šla v zavod, tam jo je pa že čakal listek s policije, naj se veliko soboto ob deveti uri dopoldne tamkaj

zglasí. Res dekle gre tja, in predno je mogla izpregovoriti, je bila že v »špehkamri«, in to do nedelje zjutraj. Lepa Velika noč, kaj ne? Ko je prišla na prosto, šla je še enkrat k svoji prejšnji gospodnji po svoj zaslužek. Poleg tega, da ji je odtrgala deset kron od zaslužka, kot odškodnino za tisto rožo, jo je še obdolžila, da je izgubila en ključ, za katerega si je obdržala gospa še tri krone.

Premnogo imamo takih slučajev, a že ti kažejo, kako potrebno nam bi bilo podporno društvo, ki bi nas ne podpiralo le v bolezni, ampak da bi nam poskrbelo tudi pravnega varstva. Prav željno pričakujemo časa, ko nam bo naša »S. K. S. Z.« ustanovila tako društvo. — Ali kedaj?

Priporočamo našim rodbinam KOLINSKO CIKORIJO.

Dobroznana dezelska lekarna
pri
„Mariji pomagaj“
Ljubljana, Resljeva cesta št. 1
poleg jubilejnega mostu
Mr. Ph. Milan Leusteka
priporoča:

Antiseptična Melousine-ustna in zobna voda	—50
Tannochinin-tinktura za lase	—50
Železnato China-vino, velika steklenica	1-20
Želodec krepčujoče vino, velika steklenica	—80
Planinski zeliščni sok, steklenica	—50
Odvajalne kroglice, škatljica	—21
Želodčna esenca, steklenica	—10
Melousine-mazilo in milo za lica	—35

A. Lukič Slovenska
konfekcijska trgovina
za gospode, dame, dečke in deklice
Ljubljana
Pred škofijo 19.

A. Žibert
Ljubljana, Prešernove ulice
priporoča
svojo veliko zalogo čevljev
domačega izdelka.

SL. OBČINSTVO SE V LJUDNO PRIPOROČA
SPECERIJSKA TRGOVINA
IVANA TONICH
TRŽAŠKA CESTA ŠT. 4.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatovič

Ljubljana, Glavni trg 5.

Največja in najlepša zaloga konfekcije za gospode in dečke kakor tudi vedno zadnje novosti za dame in deklince. — Cene jako nizke.

Ivan Podlesnik ml.

Ljubljana, Stari trg št. 10

priporoča svojo

trgovino s klobuki in čevlji

Velika zaloga

Solidno blago.

Zmerne cene

Velika zaloga. Nizke cene!

Radi velike zaloge znatno znižane cene!!!

Ugodna prilika za nakup: vezenin, pričetih in izvršenih žen. ročnih del, idrijskih čipk, vstavkov, svile, volne, bombaža itd.

Velika izbira drobnega in modnega blaga:

rokavic, nogavic, ovratnikov, kravat itd.

Predtisk in vezenje monogramov ter drugih risb.

Primerna darila za godove in druge prilike.

Priporoča se velespoštovanjem

F. Meršol, Ljubljana, Mestni trg št. 18.

Velika zaloga. Nizke cene!

Zastonj

torej brezplačno dobi vsak človek

v lekarni Trnkóczy zraven

rotovža, lepo tiskano deset

zapovedi za zdravje.

Tudi po pošti se brezplačno

razpošiljajo.

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta št. 8, prillice

lastna glavnica K 354.845-15

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8 ure zjutraj do 1. ure popoldne, ter jih obrestuje po

4 1/2%

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsacih vloženih 100 K čistih 4 K 50 v na leto.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštno-hranilne položnice na razpolago.

Fotografski umetni zavod

Avg. Berthold

Ljubljana, Sodnijske ulice št. 15.

Izvrševanje vseh v fotografsko stroko spadajočih naročil, kakor: povečevanje, reproduciranje, fotografiranje tehničnih predmetov, interierjev itd.

Vsa dela se izvršujejo točno tudi v največji množini.

Kdor hoče varno, mirno in hitro v

AMERIKO

potovati, naj se obrne na od visoke c. kr. deželne vlade potrjenega glavnega zastopnika

Fr. Seunig, Ljubljana

Kolodvorske ulice št. 28.

Odprava potnikov samo z najnovejšimi parniki velikani:

Kaiserin Augusta Viktoria	nosil	25 000 ton
Amerika	"	24.000 "
President Lincoln	"	20.000 "
President Grant	"	20.000 "

Vožnja Ljubljana-Hamburg traja z na novo uvedenimi direktnimi voznimi kartami, brez vsake menjave, okroglo samo 1 1/2 dneva ter ima potnik pravico porabe brzovlakov po celi črti od avstrijske meje (Eger, naprej).

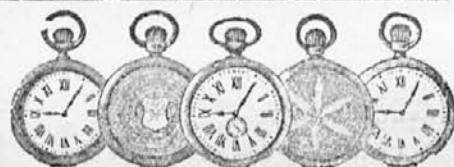
Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice 9

priporočata

svojo največjo zalogo zgotavljenih oblek za gospode, dečke in otroke in

novosti v konfekciji za dame

Ustanovljeno leta 1862.

Milko Krapeš urar

Podružnica Resljeva cesta št. 2 v Ljubljani priel g. Jos. Černe. Podružnica Resljeva cesta št. 2 priel g. Jos. Černe.

Jurčičev trg št. 3, pri železnem mostu priporoča svojo bogato zalogo zlatih, srebrnih, tula in nikelastih ur, verižic, stenskih in nihalnih ur, uhanov in prstanov

Kupuje in zamenjava staro zlato in srebro. Gosp. urarjem v mestu in na deželi priporočam svojo izredno veliko zalogo fouraitur. — Glavno zastopstvo za Kranjsko zaloga strun za nihalne ure v vseh dolžinah in debelostih. Slovenske plošče za gramofone, kakor tudi gramofone in igre.

Pozor, slovenska delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni trgovini:

Janko Češnik

(pri Češniku)

Stritarjeve ulice LJUBLJANA Lingarjeve ulice v kateri dobite vedno v veliki izbiri najnovejše blago za ženska in moška oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva. Cene najnižje.

Uzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg št. 19 reg. zadruga z om. por. Kongresni trg št. 19 sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure po 4 3/4%, to je: daje za 200 kron 9 kron 50 vinarjev na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo.

Rentni davek plača hranilnica sama. Najsigurnejša prilika za štedenje.

Kanonik A. Kalan l. r., Kanonik A. Sušnik l. r., predsednik. podpredsednik.

Pivovarna J. PERLES

Ljubljana, Prešernove ulice 7, Ljubljana

priporoča izvrstno marčno pivo v sodčkih in steklenicah.

Najstarejša svecarska tvrdka. — Ustan. pred 100 leti.

FR. ŠUPEVC

priporoča veleč. duhovščini ter slavnemu občinstvu za jamčeno pristne čebelno-voščene veče

voščene zvitke, izborni med-pitanec koji se dobiva v steklenicah, skatljah in skafih v poljubni velikosti ter poceni. — Za obila naročila se toplo priporoča in zagotavlja točno in pošteno postreči.

Ljubljana, Prešernove (Slonove) ulice št. 7. Perlesova hiša.

Prva slovenska modna trgovina

Engelbert Skušek

Ljubljana, Mestni trg št. 19

se najtopleje priporoča.

Blago in cene brez konkurence.

Na drobno!

A. Šarabon

Na debelo!

Glavna trgovina: Zaloška cesta 1

Ljubljana

Filijalka:

Martinova cesta 24

Velika zaloga špecerilskega blaga, žganja, moke in deželnih pridelkov.

Novourejena pražarna za kavo z električnim obratom.

Vsak dan sveže žgana kava.

Glavna zaloga rudninske vode.